

EUROPSKI PARLAMENT

2014. - 2019.

Odbor za vanjske poslove

2014/2220(INI)

16.12.2014.

NACRT IZVJEŠĆA

o provedbi zajedničke sigurnosne i obrambene politike (na temelju godišnjeg izvješća Vijeća o zajedničkoj vanjskoj i sigurnosnoj politici Europskom parlamentu)
(0000/2014 – C8-0000/2014 – 2014/2220(INI))

Odbor za vanjske poslove

Izvjestitelj: Arnaud Danjean

SADRŽAJ

Stranica

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA3

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o provedbi zajedničke sigurnosne i obrambene politike (na temelju godišnjeg izvješća Vijeća o zajedničkoj vanjskoj i sigurnosnoj politici Europskom parlamentu) (0000/2014 – C8-0000/2014 – 2014/2220(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir provedbu zajedničke sigurnosne i obrambene politike (na temelju godišnjeg izvješća Vijeća o zajedničkoj sigurnosnoj i obrambenoj politici Europskom parlamentu) (0000/2014 – C8-0000/2014),
- uzimajući u obzir godišnje izvješće potpredsjednice Komisije/Visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku Europskom parlamentu o zajedničkoj vanjskoj i sigurnosnoj politici, posebice dijelove koji se odnose na europsku sigurnosnu i obrambenu politiku (12094/14),
- uzimajući u obzir članak 2. i 3. te glavu V. Ugovora o Europskoj uniji (UEU), a posebno njegove članke 21., 24. i 36.,
- uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije (UFEU),
- uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća od 18. prosinca 2013.,
- uzimajući u obzir zaključke međuparlamentarne konferencije o zajedničkoj vanjskoj i sigurnosnoj politici te zajedničkoj sigurnosnoj i obrambenoj politici od 4. travnja 2014. i 7. studenog 2014.,
- uzimajući u obzir Europsku sigurnosnu strategiju pod nazivom „Sigurna Europa u boljem svijetu”, koju je Europsko vijeće donijelo 12. prosinca 2003., te izvješće o njezinoj provedbi pod nazivom „Pružanje sigurnosti u svijetu koji se mijenja” koje je potvrdilo Europsko vijeće 11. i 12. prosinca 2008.,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća o zajedničkoj sigurnosnoj i obrambenoj politici od 25. studenog 2013. i 18. studenog 2014.,
- uzimajući u obzir izvješće o napretku od 7. srpnja 2014. koje provodi potpredsjednica Komisije/Visoka predstavnica Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku te čelnica Europske obrambene agencije o provedbi zaključaka Europskog vijeća iz prosinca 2013.,
- uzimajući u obzir zajedničko priopćenje potpredsjednice Komisije/Visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku i Komisije o „sveobuhvatnom pristupu EU-a vanjskim sukobima i krizama” te povezane zaključke Vijeća od 12. svibnja 2014.,
- uzimajući u obzir zajedničko priopćenje o Strategiji kibernetičke sigurnosti Europske unije: Otvoren, siguran i zaštićen kibernetički prostor te povezane zaključke Vijeća od 25. lipnja 2013., kao i okvir politike kibernetičke obrane EU-a usvojen 18. studenog 2014.,

- uzimajući u obzir strategiju pomorske sigurnosti EU-a od 24. lipnja 2014.,
- uzimajući u obzir Odluku Vijeća od 24. lipnja 2014. o dogovorima Unije za provedbu klauzule solidarnosti,
- uzimajući u obzir politički okvir za sustavnu i dugoročnu obrambenu suradnju usvojen 18. studenog 2014.,
- uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 24. srpnja 2013. pod nazivom „Prema konkurentnijem i učinkovitijem sektoru obrane i sigurnosti” (COM(2013)0542) i plan provedbe od 24. lipnja 2014. (COM(2014)0387),
- uzimajući u obzir Direktivu 2009/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. svibnja 2009. kojom se pojednostavljaju uvjeti prijenosa obrambenih proizvoda unutar Zajednice¹,
- uzimajući u obzir Direktivu 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju postupaka nabave za određene ugovore o radovima, ugovore o nabavi robe i ugovore o uslugama koje sklapaju javni naručitelji ili naručitelji na području obrane i sigurnosti te izmjeni direktiva 2004/17/EZ i 2004/18/EZ²,
- uzimajući u obzir svoje rezolucije o zajedničkoj sigurnosnoj i obrambenoj politici, posebno one od 21. studenog 2013. o provedbi zajedničke sigurnosne i obrambene politike³ i o tehnološkoj i industrijskoj bazi europskog obrambenog sektora⁴ i od 12. rujna 2013. o pomorskoj dimenziji zajedničke sigurnosne i obrambene politike⁵ te o vojnim strukturama EU-a: trenutno stanje i izgledi za budućnost⁶,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 3. travnja 2014. o cjelovitom pristupu EU-a i njegovim posljedicama za koherentnost vanjskog djelovanja EU-a⁷,
- uzimajući u obzir svoje preporuke Visokoj predstavnici Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku i potpredsjednici Komisije, Vijeću i Komisiji od 13. lipnja 2013. o pregledu organizacije i djelovanja Europske službe za vanjsko djelovanje (EEAS) 2013.⁸ i zaključke Vijeća o tom pregledu 2013. od 17. prosinca 2013.⁹,
- uzimajući u obzir Povelju Ujedinjenih naroda,
- uzimajući u obzir članak 132. stavak 1. svojeg Poslovnika,

¹ SL L 146, 10.6.2009., str. 1.

² SL L 216, 20.8.2009., str. 76.

³ Usvojeni tekstovi, P7_TA(2013)0513.

⁴ Usvojeni tekstovi, P7_TA(2013)0514.

⁵ Usvojeni tekstovi, P7_TA(2013)0380.

⁶ Usvojeni tekstovi, P7_TA(2013)0381.

⁷ Usvojeni tekstovi, P7_TA(2014)0286.

⁸ Usvojeni tekstovi, P7_TA(2013)0278.

⁹ http://eeas.europa.eu/library/publications/2013/3/2013_eeas_review_en.pdf

- uzimajući u obzir izvješće Odbora za vanjske poslove (A8-0000/2014),

Opći kontekst sigurnosti

1. smatra da je sigurna okolina Europske unije i susjednih zemalja sve nestabilnija i nemirnija; smatra da rat u Ukrajini, sukobi u Siriji i Iraku kao i širenje terorističke organizacije ISIL, libijska kriza te terorističke prijetnje u Sahelu predstavljaju izravne prijetnje za sigurnost Unije; nadalje, smatra da američka uspostava ravnoteže prema azijsko-pacifičkoj regiji te posljedice financijske krize povezane s proračunima i mogućnostima država članica samo ističu potrebu Unije da preuzme povećanu odgovornost za vlastitu sigurnost i obranu;
2. smatra da ta razina nesigurnosti na granicama i u susjednim zemljama u blizini Europske unije nije zabilježena još od stvaranja Zajedničke sigurnosne i obrambene politike krajem 90-ih; izražava zabrinutost što Unija nije u mogućnosti biti odlučujući čimbenik u pogledu bilo koje od tih prijetnji te što je prečesto primorana osloniti se na inicijative jedne ili nekoliko država članica ili na *ad hoc* saveze u kojima je njena uloga marginalna ili sekundarna;
3. smatra da se Unija i njene države članice trebaju hitno prilagoditi tim novim sigurnosnim izazovima, posebno upotrebom postojećih alata zajedničke sigurnosne i obrambene politike, boljom koordinacijom nacionalnih akcija te po potrebi pragmatičnom i fleksibilnom provedbom novih mehanizama europske solidarnosti;
4. naglašava da se snaga i važnost Unije temelje na njejoj sposobnosti da istovremeno pokrene cijeli niz različitih instrumenata uz potpuno poštovanje odredbi Povelje UN-a; naglašava da vojni i civilni instrumenti zajedničke sigurnosne i obrambene politike čine sastavni dio tog sveobuhvatnog pristupa;

Od Vijeća za razdoblje od prosinca 2013. do lipnja 2015.: je li zajednička sigurnosna i obrambena politika stvarni prioritet?

5. pozdravlja zaključke Vijeća od prosinca 2013. kojima se potvrđuje potreba za jačanjem zajedničke sigurnosne i obrambene politike, za poboljšanjem njene učinkovitosti, vidljivosti i utjecaja, za poboljšanjem razvoja kapaciteta te za jačanjem europske obrambene industrije;
6. smatra da politički zamah iz 2013. nije doveo do provedbe konkretnih mjera na visini navedenih ambicija; smatra da Unija danas još ne raspolaže kapacitetom, operativnim i industrijskim sredstvima koji bi joj omogućili ključan doprinos u upravljanju međunarodnim krizama i priskrbili stratešku autonomiju;
7. pozdravlja imenovanje nove Visoke predstavnice/potpredsjednice Komisije, Federice Mogherini; pozdravlja njene prve izjave i njenu odluku da predsjedava upravama za vanjske poslove i obranu, čime pokazuje svoj interes za zajedničku sigurnosnu i obrambenu politiku; nada se da će njena stajališta biti pozitivan poticaj za razvoj zajedničke sigurnosne i obrambene politike;
8. nada se da će do održavanja Europskog vijeća u lipnju 2015., na kojem će se ponovno

pokriti pitanja obrane, države članice i europske institucije biti u stanju predstaviti konkretne mjere u skladu s obvezama preuzetima u prosincu 2013.;

Misije i operacije Zajedničke sigurnosne i obrambene politike

9. potvrđuje da posljednje civilne i vojne operacije zajedničke sigurnosne i obrambene politike i dalje sadrže strukturne manjkavosti koje su poznate već godinama: tromi i nefleksibilni postupci donošenja odluka, neusklađenost mandata misija s njihovom razvojnom okolinom, problem stvaranja sile, nedostatak logističke spremnosti i financijskih sredstava;
10. smatra da je pitanje financiranja misija i operacija zajedničke sigurnosne i obrambene politike od ključne važnosti ako se želi jamčiti budućnost te politike; žali što rasprava o toj temi koju je pokrenulo Vijeće u prosincu 2013. zasada nije dovela ni do jednog konkretnog prijedloga; poziva da se mehanizmom Atena automatski preuzme financiranje troškova povezanih s razvojem operacija i misija zajedničke sigurnosne i obrambene politike te da se njime može upravljati financiranjima koja dolaze od država članica na bilateralnoj osnovi, od trećih zemalja ili od ostalih međunarodnih organizacija, čime im se omogućuje financijsko sudjelovanje u određenoj operaciji;
11. primjećuje da su civilne misije koje je Europska unija pokrenula od 2009. prečesto osmišljene tako da u prvi plan stave vidljivost Unije u krizi, a ne kao strateški instrument koji je rezultat opsežne analize i planiranja; smatra da te misije ne bi trebale poslužiti kao alibi za prisutnost EU-a, već kao stvarni politički, operativni, učinkoviti i odgovorni alati koji se uklapaju u strategiju globalnoga djelovanja;
12. pita se, na primjer, o prikladnosti razvoja i održavanja misije za pomoć na libijskim granicama (EUBAM Libya) u institucionalnom i sigurnosnom okruženju koje joj nikad nije dopustilo da odgovori na osnovne utvrđene ciljeve;
13. također žali, uzimajući u obzir situaciju u Pojasu Gaze, što rasprave Vijeća o misiji za pomoć na granicama u Rafahu (EUBAM Rafah) još nisu dovršene; traži ponovno aktiviranje misije kao i ponovnu ocjenu njezina mandata, ljudskih resursa i sredstava kako bi mogla odigrati ulogu u nadzoru granica u Pojasu Gaze s Egiptom i Izraelom;
14. primjećuje kako se ambiciozna misija jačanja regionalnih pomorskih kapaciteta na Rogu Afrike (EUCAP Nestor) provodi u institucionalnom i operativnom okruženju zasićenom međunarodnim multilateralnim i bilateralnim subjektima, uključujući instrumente Zajednice, što nepovoljno utječe na vidljivost i točnost utvrđivanja ciljeva Zajednice, a time i na njezine konkretne rezultate;
15. napominje da od lipnja 2013. postoji skladište koje omogućuje brzo slanje sredstava potrebnih za civilne misije zajedničke sigurnosne i obrambene politike; smatra da bi to skladište, kako bi bilo učinkovito iskorišteno, trebalo biti na raspolaganju voditelju dotične misije i prilagođeno potrebama koje on ustanovi, a ne smije ovisiti o odlukama Komisije; traži godišnje izvješće o aktivnostima tog skladišta kako bi se mogla konkretno ocijeniti njegova dodana vrijednost za brzinu slanja civilnih misija;
16. pozdravlja aktualne studije za stvaranje centra za zajedničke usluge koji će sjediniti

sredstva namijenjena za civilne misije zajedničke sigurnosne i obrambene politike; smatra da bi najučinkovitije rješenje bilo stvaranje jedinstvene institucionalne strukture u okviru Europske službe za vanjsko djelovanje koja centralizira i čini učinkovitima usluge civilnih misija (ljudski resursi, informatika, logistika itd.) koje su danas rasipane u okviru svake misije;

17. smatra da su vojne operacije zajedničke sigurnosne i obrambene politike sve više usmjerene na stvaranje vojnih sila (misija obuke u Maliju i misija obuke u Somaliji); pozdravlja uspjeh tih operacija, ali žali zbog toga što se misije s izvršnim mandatom u današnje vrijeme rijetko planiraju; smatra, uzevši u obzir stalne prijetnje u našem susjedstvu, da Europska unija ne smije sebi dopustiti usmjeravanje samo na instrumente potrebne nakon krize ili za praćenje izlaska iz krize te mora biti u stanju vršiti utjecaj na sve elemente upravljanja krizom;
18. žali zbog problema s izgradnjom sile koji su se pojavili tijekom pokretanja vojnih misija; napominje da se, osim misije obuke u Maliju koja može računati na stvarni doprinos 23 države članice, trenutačne vojne operacije Unije odnose na najviše pet-šest država članica; smatra da doprinos trećih država potvrđuje vitalnost partnerstava u okviru zajedničke sigurnosne i obrambene politike, ali ponajviše pokazuje gubitak interesa država članica;
19. uzevši u obzir da se civilne (EUCAP) i vojne (EUTM) misije Unije okreću prema osposobljavanju; preispituje se o prikladnosti stvaranja strukturalne politike koja će pratiti te misije tijekom vremena i omogućivati pomoć u obliku financija i opreme; smatra da će ta nova politika u okviru suradnje i razvoja omogućiti provođenje trenutnih radnji u okviru inicijativa „Train and Equip” i „E2I” kojima je cilj dugoročno ojačati kapacitete trećih država (oprema, sirovine, infrastruktura, plaće) kako bi mogle imati na raspolaganju operativne oružane snage;
20. pozdravlja nastojanje Vijeća od studenog 2013. da poboljša modularnost i fleksibilnost borbenih skupina kako bi se one mogle formirati za svaku vrstu zadatka upravljanja krizom; primjećuje kako je dosada jedini napredak bio, i to vrlo ograničen, taj da strateški transport borbenih skupina na ratište bude pokriven mehanizmom Atena; odmah traži od svih država članica da pokažu konstruktivan pristup i jednom zauvijek isprave sve političke i operativne prepreke koje ometaju razvoj borbenih skupina;
21. pozdravlja pozitivne poruke s posljednjeg neformalnog Vijeća ministara obrane da se prouči potencijal članka 44. UEU-a; unatoč tome žali što podjele u pogledu te teme zasada nisu dopustile nikakav napredak povezan s provedbenim mehanizmima tog članka; smatra da bi provedba članka 44. omogućila znatno poboljšanje fleksibilnosti i brzine djelovanja Unije, a time i njene sposobnosti da se suoči s prijetnjama koje je okružuju; hitno poziva države članice koje nisu zainteresirane ili koje nemaju sredstava za sudjelovanje u operacijama zajedničke sigurnosne i obrambene politike da djeluju na konstruktivan način i omoguće drugima da djeluju, ako oni to žele;
22. traži da Visoka predstavnica/potpredsjednica Komisije također prouči mogućnosti ostalih važnih članaka iz Ugovora iz Lisabona;
23. traži da se ozbiljno razmotri mogućnost korištenja, u oblicima kojima se poštuje nužna

modularnost, formiranim multilateralnim glavnim stožerima, kao što je Eurokorpus u Strasbourgu, koji su dokazali svoju učinkovitost na terenu;

24. naglašava važnost suradnje Europske unije s međunarodnim institucijama u domeni sigurnosti i obrane, osobito s UN-om, NATO-om, Afričkom unijom i Organizacijom za europsku sigurnost i suradnju; pozdravlja izjavu sa sastanka na vrhu NATO-a u Walesu prošlog rujna kojom se ponovno potvrđuje podrška razvoju zajedničke sigurnosne i obrambene politike;

Područje mogućnosti

25. smatra kako su učinci gospodarske i financijske krize iz 2008. doveli do smanjenja nacionalnih proračuna za obranu i kako je do tog smanjenja došlo bez ikakve koordinacije među državama članicama čime se ugrozila strateška autonomija Unije i sposobnost država članica da zadovolje potrebe kapaciteta svojih vojnih snaga;
26. pozdravlja činjenicu da je Vijeće 18. studenog 2014. usvojilo politički okvir za sustavnu i dugoročnu suradnju u području obrane koji se zasniva na usklađivanju postupaka planiranja kapaciteta i na izmjeni informacija;
27. pozdravlja činjenicu da je Vijeće prošlog studenog usvojilo plan razvoja mogućnosti Europske agencije za obranu za 2014. kojim se utvrđuju 16 prioriteta u razvoju mogućnosti; također pozdravlja rad Europske obrambene agencije putem baze podataka Codaba čime se utvrđuju mogućnosti suradnje između država članica i tako otvara put mogućnostima suradnje; hitno poziva države članice da uzmu u obzir spomenute instrumente pri razvoju svojih vojnih kapaciteta;
28. iznenađen je što mjere za porezne poticaje za suradnju i udruživanje i dalje ne postoje na europskoj razini; ističe poziv Vijeća iz prosinca 2013. da se prouče takve mjere i žali što nakon godine dana rasprave još nisu dovele ni do kakve konkretne mjere na tom području; napominje da belgijska vlada, prema *ad hoc* načelu, već dodjeljuje izuzeća od PDV-a u pripremnim fazama određenih projekata Europske agencije za obranu, kao što je satelitska komunikacija Satcom; smatra da bi spomenuta izuzeća trebala biti sustavna i proširena na infrastrukture i konkretne programe povezane s mogućnostima;
29. pozdravlja postojeće modele suradnje kao što je Europsko zapovjedništvo zračnog prijevoza koji se proširuju i na nove države članice; žali što se taj model koji postoji već godinama još nije prilagodio drugim vrstama obrambenih mogućnosti; poziva na ponovno korištenje modelom Europskog zapovjedništva zračnog prijevoza u drugim područjima operativne potpore kako bi se smanjili glavni deficiti u kapacitetima;
30. primjećuje slab napredak povezan s projektima udruživanja i podjele; posebno pozdravlja napredak u području opskrbe gorivom u zraku postignut kupnjom flote zrakoplova MRTT; žali što je do današnjeg dana samo ograničen broj država članica sudjelovao u spomenutom projektu te poziva države članice u kojima postoje nedostaci u tom području da mu se pridruže;
31. pozdravlja nastojanje Vijeća da razvije zajedničke projekte u području ključnih tehnologija kao što su sustavi upravljanja zrakoplovima na daljinu i satelitska

komunikacija vlade (Govsatcom); primjećuje potrebu da se utvrdi regulatorni okvir za početak integracije daljinski upravljanih zrakoplovnih sustava u europski zračni sustav do 2016., vodeći pritom računa o civilnim i vojnim potrebama;

32. pozdravlja postignuti napredak na razini satelitskih usluga Europske unije (Galileo, Copernicus, EGNOS); smatra da bi te svemirske usluge, posebno Copernicus, trebale biti potpuno funkcionalne kako bi zadovoljile potrebe misija i operacija zajedničke sigurnosne i obrambene politike u pogledu satelitskih snimki visoke rezolucije; pozdravlja pokretanje projekta Ariane 6; žali što zbog tehničkih i ekonomskih razloga Unija nastavlja s kupnjom ruskih lansera, što je u suprotnosti s njenim ciljem postizanja određene strateške autonomije;
33. smatra da bi Unija mogla usvojiti iste ciljeve u pogledu kapaciteta kakve ima NATO, a oni zahtijevaju da se barem 2 % bruto domaćeg proizvoda (BDP) troši za obranu i 20 % proračuna za obranu za osnovnu opremu, uključujući istraživanje i razvoj;

Područje industrije

34. smatra da su obrambena tržišta vrlo specifična jer je potražnja gotovo isključivo rezultat javne nabave, ograničenog broja poduzeća na tržištu, znatnog trajanja razvoja proizvoda i njihova održavanja u uporabi te strateškog karaktera određenih tehnologija;
35. ističe priopćenje Komisije od srpnja 2013. pod nazivom „Prema konkurentnijem i učinkovitijem obrambenom i sigurnosnom sektoru” kao i plan iz lipnja 2014. za njegovu primjenu te prijedloge koji se u njemu navode, posebno one za bolju primjenu direktiva 2009/81/EZ i 2009/43/EZ za unutarnje tržište;
36. smatra da sve te mjere trebaju unaprijed određenu definiciju opsega europske obrambene tehnološke i industrijske baze (EDTIB) kako bi se moglo jasno odrediti koja poduzeća ili strateške aktivnosti mogu od toga imati koristi;
37. primjećuje nastojanje Vijeća da uvede europski mehanizam sigurnosti opskrbe kojim će države članice međusobno pomagati jedna drugoj i brzo ispunjavati potrebe obrane; očekuje da će Komisija izraditi plan koji će navesti mogućnosti provedbe;
38. smatra da nijedna vlada ne može sama pokrenuti programe istraživanja i tehnologije (R&T) u stvarnom opsegu; pozdravlja prijedloge Komisije povezane s razvojem sinergije civilnog i obrambenog istraživanja; također pozdravlja pokretanje pripremnih djelovanja i nada se da pripremna djelovanja u području zajedničke sigurnosne i obrambene politike mogu dovesti do financiranja istraživačke teme u sljedećem višegodišnjem financijskom okviru;
39. poziva, međutim, na veću pozornost u pitanjima koja se odnose na upravljanje, prava intelektualnog vlasništva, sufinanciranje i na pravila za sudjelovanje, a povezana su s navedenim pripremnim djelovanjima obrane; traži da države članice budu potpuno uključene u postupak odlučivanja kako bi birokratski troškovi ostali umjereni i kako bi se jamčilo da programi odgovaraju strateškim potrebama zajedničke sigurnosne i obrambene politike i država članica;

40. prima na znanje prijedloge Komisije kojima se promiče uspostava zajedničkih normi i postupaka certificiranja obrambene opreme; sa svoje strane očekuje da će Europska obrambena agencija i Komisija izraditi plan industrijskih normi u području obrane te iznijeti mogućnosti Europske obrambene agencije i Europske agencije za sigurnost zračnog prometa za poboljšanje uzajamnog priznavanja vojnih certificiranja u Europskoj uniji;
41. nalaže svojem predsjedniku da ovu rezoluciju proslijedi predsjedniku Europskog vijeća, potpredsjednici Komisije/Visokoj predstavnici Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, Vijeću, Komisiji, vladama i parlamentima država članica EU-a, glavnom tajniku NATO-a, predsjedniku Parlamentarne skupštine NATO-a, glavnom tajniku Ujedinjenih naroda, predsjedavajućem OESS-a, predsjedniku Parlamentarne skupštine OESS-a, predsjedavajućem Skupštine Afričke unije i glavnom tajniku ASEAN-a.